

La Bosnie considérée dans ses rapports avec l'Empire Ottoman

Bosna razmatrana u svojim odnosima s Osmanskim Carstvom

Charles Petrusier, 1822.

Od Stoca do Konjica možete birati između ceste za Mostar i one za Nevesinje. Ova posljednja je manje bolna, samo da nije znatno duža. Druga prelazi Bunu preko kamenog mosta kod Blagaja, čiji dvorac sada nudi samo ruševine. Zatim se spuštamo u stjenovitu i strmu dolinu Narente, kojom se uspinjemo do Mostara, gdje stižemo nakon šest sati hoda.

Ovaj grad, koji ima rang glavnog grada u Hercegovini, ima 10.000 duša. Njegov aga se smatra najmoćnijim u Bosni. Ne samo da se protivi Paši, već se i gotovo uvijek dogodi da izađe nadmoćniji iz ovih domaćih borbi. Mjesto okruženo zupčastim zidom, dijeli Narenta, preko koje je podignut kameni most smjele izvedbe. Možemo ga prepoznati kao djelo Rimljana, s dvije visoke zidane kule na krajevima, kako bi se po potrebi zatvorila komunikacija između dvije četvrti. Kad bi se radilo samo o pontonskom ili o visećem mostu, ove kule, koje su igrale ulogu mostobrana i sigurnog uporišta, jednostavno su bile izrađene od drveta. Ova praksa, koja datira iz doba procvata Rima, dugo je bila sačuvana u njegovoj vojsci, a istoričari je često spominju.

Dolina Narenta počinje postajati živahna u blizini Mostara; nudi, prije nego što stigne tamo, nekoliko sela i dva ili tri vrlo loše održavana dvorca. Izlazeći iz ovog grada kako bismo nastavili svoje putovanje, šetamo plodnim vinogradom koji napuštamo sa sve većim žaljenjem, jer zemlja izvan njega nudi divlji ugođaj...

...Sa arheološkog gledišta, regija koju smo upravo istražili nije nam ponudila ni najmanju uspomenu, osim mostarskog mosta.